

ಕಡೆ ಎರಡನೇ ದಿನಾಂಕ ನೆಲಾ ಹಿಡದ್ವಿತಿ !

ಎಂ. ಎಸ್. ಗೌರಿಮಠ, ಗಜೇಂದ್ರಗಡ

"ಈಗ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಕೆಳಗ ಒಂದು ಭಲೋ ಎಚ್‌ಎಫ್ ಆಕಳು ತಂದೀನಿ. ಮೊದಲನೆ ಸೂಲನಾಗ ಮುಂಜಾನೆ ಸಂಜಾನೆ ಕೂಡಿ ಸರಾಸರಿ ೧೪-೧೫ ಲೀಟರು, ಎರಡನೇ ಸೂಲದೊಳಗ ೧೫-೨೦ ಲೀಟರು ಹೀಂಗ ಹಾಲು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತರೀ. ಆದ್ರ ಮೂರನೇ ಸೂಲನಾಗ ಮಾತ್ರ, ಕರು ಹಾಕಿದ ಕೂಡಲೇ ಎರಡನೇ ದಿವ್ವಾನ ಏಕ್‌ದಮ್ ಹಾಲು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಹಾರಾಡುರು ಜಿಗದಾಡೊದು ಮಾಡಿ, ಗಪ್ಪನ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತರಿ. ಆಮ್ಯಾಲೇ ಗೋಣ್ಣು ಎದೀ ಮ್ಯಾಗ ಹೊಳ್ಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಕಣ್ಣು ದೊಡ್ಡವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಂದಾಗಿ ಬಿತ್ತರೀ. ಅಷ್ಟರೊಳಗ ನಮ್ಮ ದನದ ಡಾಕ್ಟರು ಒಂದೆರಡು ಬಾಟ್ಲಿ ಕ್ಯಾಲಿಯಂ ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಸಲೈನ್ ಕೊಟ್ಟರೀ, ತಾಸಿನಾಗ ಎದ್ದು ಮೇಯಾಕ ಹತ್ತಿರೀ. ನನಗ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆಗಿ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಕೇಳಿದ್ನಿ ಆಕಳಿಗೆ ಏನಾಗ್ತೀ ಅಂತ ಅದಕ್ಕೆ ಅವು 'ನಿಮ್ಮ ಆಕಳಿಗೆ ಹಾಲಿನ ಜ್ವರ' ಬಂದಾವ ಅಂತ ಹೇಳೀದ್ನಿ. ಆದ್ರ ನನಗ ಕಂಡಂಗ ಆಕಳಿಗೆ ಜ್ವರಾನ ಬಂದಿದಿಲ್ಲ ಮತ್ತ ಈ 'ಹಾಲಿನ ಜ್ವರ' ಅಂತ ಯಾಕ ಹೇಳಿದ್ರು ಅನ್ನೊದು ನನಗ ಬಗೀಹರಿವತ್ತರೀ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಿ.

☞ ನಿಮ್ಮ ಪಶುವೈದ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ. ನಿಮ್ಮ ಆಕಳು ಹಾಲಿನ ಜ್ವರ ಅಥವಾ ಕ್ಷೀರ ಜ್ವರದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಜ್ವರ ಅಥವಾ ಹಾಲಿಗೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧಪಡದ ರೋಗವಿದು. ಆದರೆ ಈ ರೋಗಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ, ವೈರಸ್ ನಂತಹ ರೋಗಕಾರಕ ಜೀವಿಗಳು ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಇದು ದೇಹದ ಚಯಾಪಚಯದ (ಮೆಟಾಬಾಲಿಜಮ್) ದೋಷದಿಂದ ಬರುವ ಸ್ಥಿತಿ. ಒಂದು ಹಸುವಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೋಜಿಗದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ. ರೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಭವನೀಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೆ ಕ್ಯಾಲಿಯಮ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದ ಗುಣಪಡಿಸಬಹುದೆಂಬುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿರುವುದು.

"ಕಡೆಗೋಲು" ಅಂಕಣ

ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಕುರಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಜರ್ಜಿಸುವ "ಕಡೆಗೋಲು" ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಂಕಣವಿದು. ಓದುಗರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಮುನ್ನಡೆ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಬರೆದು ಕೇಳಬಹುದು. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಂಬರುವ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರಿಂದ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು. - ಸಂ.

ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲು ನೀಡುವ ಆಕಳು, ಎಮ್ಮೆ, ಕುರಿ ಆಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕರು ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಳ್ ಘಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಶಕ್ತಿಹೀನತೆ, ನೆಲ ಹಿಡಿಯುವಿಕೆ, ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪುವಿಕೆ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಆಘಾತ ಹಾಗೂ ಸಾವು, ಇವು ಹಾಲಿನ ಜ್ವರದ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಜರ್ಸಿ ಆಕಳು ಮತ್ತು ಜಾಫಾಬಾದಿ ಎಮ್ಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೂರರಿಂದ ಐದನೆಯ ಸೂಲಿನ ಹಸುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಲಿನ ಜ್ವರ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕರು ಹಾಕುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಲವು ತಾಸು ಮೊದಲೇ ಗೋಚರಿಸಬಹುದು.

ರಕ್ತದಲ್ಲಿನ ಕ್ಯಾಲಿಯಮ್ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ಜೀವರಸಾಯನದ ತೊಂದರೆ ಕಾರಣ. ಇದುವರೆಗೂ ಇದು ಹೇಗೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿಲ್ಲ. ಕರು ಹಾಕಿದ ತಕ್ಷಣ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಲಿಯಮ್‌ಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಆಕಳೊಂದರ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಲೀಟರ್ ಗಿಣ್ಣದ ಹಾಲಿನ ಮುಖಾಂತರ ೨೫ ಗ್ರಾಂ. ಕ್ಯಾಲಿಯಮ್ ಹೊರಬೀಳುತ್ತದೆ. ಇದು ರಕ್ತದ ಪ್ಲಾಸ್ಮಾ ದ್ರವ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕ್ಯಾಲಿಯಮ್‌ಕ್ಕಿಂತ ಒಂಬತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು. ಹಾಲಿನ ಜ್ವರಕ್ಕೆ ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾದ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ, ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಲಿನ ಮುಖಾಂತರ ಆಗುವ ಕ್ಯಾಲಿಯಮ್‌ನ ನಷ್ಟ, ಕರುಳುಗಳಿಂದ ಕ್ಯಾಲಿಯಮ್ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಇರುವುದು. ಕಡಿಮೆ ಆಹಾರ ಸೇವನೆ,

ಅಪಚನ, ವಿಟ್ಯಾಮಿನ್ ಡಿ ಕೊರತೆ, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಫಾಸ್ಪರಸ್ ಅಸಮತೋಲನ, ಕರುಳಿನ ಬೇನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು; ದೇಹದ ಎಲುಬುಗಳಿಂದ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಪ್ಯಾರಾಥಾರ್ಮೋನ್ ಕೊರತೆ, ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಟೋನಿನ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್ ಸೇವನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಂಡು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್ ಪ್ರಮಾಣವು ಕರುಹಾಕಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ದಿನಕ್ಕೆ ೧೦೦ ಗ್ರಾಂ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್‌ನ್ನು ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ (ಹಾಲು ಕರೆಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾಗ) ತಿನ್ನಿಸಿದರೆ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್ ಚಂಪಾಪಚಂಪಾ ಕ್ರಿಯೆ ಏರುಪೇರುಗೊಂಡು ರಕ್ತ ಹಾಗೂ ಕರುಳಿನಿಂದ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್‌ನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕರು ಹಾಕುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ೮೦ ಗ್ರಾಂ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಫಾಸ್ಪರಸ್ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಿಸಿದರೆ ಕರುಳಿನ ಮುಖಾಂತರ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್ ಹೀರುವಿಕೆಯನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಒಣ ಭತ್ತದ ಹುಲ್ಲಿನಂತಹ ಆಕ್ಸಲೇಟ್ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಮೇವುಗಳನ್ನು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತ ಬಂದರೆ ಹಸುವಿನ ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಾಲಿನ ಜ್ವರ ಬಂದಾಗ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಣ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ರೋಗ ಅಥವಾ ತೊಂದರೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರೆ ರೋಗನಿದಾನ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಬಹುದು. ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಲಿನ ಜ್ವರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಫಾಬರಿಯಾಗುವ ಮತ್ತು ಹೊಂಚಾಡುವುದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಸೆಟಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ದೇಹದ ಉಷ್ಣತಾವಾಹನ, ಹೃದಯದ ಬಡಿತ ಹಾಗೂ ಉಸಿರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬದಲಾವಣೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೆ ತಾಸುಗಳಲ್ಲಿ ಹಸು ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಭುಜದ ಮೇಲೆ

ಒರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಎದ್ದೇಳಲು ಆಗದೆ ಎದೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಸುಂದಾಗಿ ಮಲಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮೈ ತಣ್ಣಗಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೂತ್ರ ಅಥವಾ ಸೆಗಣಿ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ ಮೂರನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹಸು ಅಡ್ಡ ಮಲಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚುಕಮ್ಮಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಟ್ಟೆ ಉಬ್ಬರವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಹಂತದಿಂದ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ತೊಂದರೆಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹಸುವಿನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೂ ಕುತ್ತರಬಹುದು.

ಹಾಲಿನ ಜ್ವರ ಬರದಂತೆ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಹಲವು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು. ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ (ಕೊನೆಯ ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕರೆಯುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾಗ) ಹೆಚ್ಚು ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್‌ನ್ನು ತಿನ್ನಿಸ ಕೂಡದು. ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಕರು ಹಾಕುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಲ ತಾಸುಗಳ ಮೊದಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್‌ನ್ನು ಪೂರೈಸಬಹುದು. ಕರುಹಾಕುವುದು ಸಮೀಪಿಸಿದಂತೆ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಮ್ ಫಾಸ್ಪರಸ್ ಅನುಪಾತವು ೧ : ೩ ಮಾತ್ರವೇ ಇರಬೇಕು. ಇದು ದೇಹದಲ್ಲಿನ ಹಾರ್ಮೋನುಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿರಿಸುತ್ತದೆ. ಕರು ಹಾಕುವುದಕ್ಕಿಂತ ೧ ವಾರ ಮೊದಲು ಪಶುವೈದ್ಯರಿಂದ ವಿಟ್ಯಾಮಿನ್ ಡಿ ೩ ಇಂಜಕ್ಷನ್ ಕೊಡಿಸಬೇಕು. ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿ ಒತ್ತಡಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರಿಸಬೇಕು. ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಒಣ ಮೇವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇದು ಪಚನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಿ.

ಜ್ವರ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಹಾಲಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಈ ರೋಗಕ್ಕೆ ಹಾಲಿನ ಜ್ವರ ಎಂದು ಏಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದು ಕೇಳಿ ಬರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಧಾರವಾಡ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರ ವರ್ತುಳ ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಥಟ್ಟನೆ ಹೊಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ 'ಜ್ಯುಬಿಲಿ ಸರ್ಕಲ್' ಎಂದರೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಕಲಾಭವನದ ಎದುರಿನ ಸರ್ಕಲ್ ಎಂದು ಯಾರಾದರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾವಿನ್ನೂ 'ಜ್ಯುಬಿಲಿ ಸರ್ಕಲ್' ಹೆಸರು ಹೇಳುವುದನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದೇವೆ....!

—“ಜವಾರಿ ಬಸಣ್ಣ” — ೯೮೪೫೨೦೮೦೧೩